

Muruseemet valimas

Kõige tähtsam, millele muruseemet ostes tähelepanu pöörata, on segu liigiline koosseis.

Kindlasti on paljusid poes muruseemet ostes vaevanud küsimus: kuidas leida kirevast valikust üles just selline segu, mis sobib minu aeda kõige paremini? Valiku tegemist raskendab hind, mis võib varieeruda suurtes piirides. Raha ei ole meist kellelgi palju, kuid odavat ja head tahtes võib juhtuda nii, et alguses ostate odava ja hiljem hea seemneseugu.

Muru omadused sõltuvad külvatavatest liikidest. Teades liikide põhilisi omadusi, on juba võrdlemisi lihtne teha õige valik. Pakendi etiketil on üles loetletud segus sisalduvad liigid ja nende osakaal.

Enamasti koosnevad mütügil olevad segud karjamaa raiheinast, punasest aruheinast ja aasnurmikast.

■ **Karjamaa raihein** (*Lolium perenne*) tärkab külvi järel ruttu, kasvab kiiresti ning on väga hea tallamiskindlusega. Suureks puuduseks on aga nõrk talvekindlus: juba esimesel talvel hukkub enamik taimedest. Seetõttu saab segudest, kus teda on palju, talveõrna muru, mida tuleb kevadel pealtkülviiga parandada. Paljudes odavama hinnaga segudes on karjamaa raiheina osakaal väga kõrge ja see ongi põhjus, miks need murud ei püsi.

Puuduseks on ka väga kiire kasv: muru, kus karjamaa raiheina on palju, tuleb niita sagedamini kui näiteks punase aruheina või aasnurmika rohkete muru.

Vähesel määral on karjamaa raihein seemnesegus kasulik, sest tänu kiirele tärkamisele ja külvi järgsele kasvule hoiab ta ära umbrohu massilise leviku rajatavasse taimikusse.

■ **Punane aruhein** (*Festuca rubra*) on vähenõudlik liik, mis kasvab hästi ka kuivemapoolsel mullal, püsib poolvarjulises kasvukohas ning ei ole

eriti nõudlik toitainete suhtes. Puuduseks on teiste liikidega võrreldes veidi nõrgem tallamiskindlus.

Punasel aruheinal on kolm alamliiki: võsundiline (spp. *rubra*), lühivõsundiline (spp. *trichophylla*) ja puhmikuline (spp. *commutata*). (Need ladinakeelsed nimed on kasutusel paljude seemnefirmade kataloogides ja pakenditel, ametlikus taimenimede andmebaasis on võsundiline alamliik spp. *genuina* ja puhmikuline spp. *fallax*. – Toim.)

Neist kolmest on võsundiline vorm kõige kiirema kasvuga, kuid tema tallamiskindlus on võrreldes kahe ülejäänuga nõrgem.

Lühivõsundiline ja puhmikuline vorm kasvavad võsundilisest aeglasemalt, neil on peenem leht ja kuni kolm korda tihedam taimik. Lisaks taluvad nad ka madalat, kuni 5 mm kõrgust niitmist.

Lühivõsundiline vorm talub hästi ka mulla soolsust, sobides seega teeservade jms alade haljastamiseks, kuhu talvel võib lumetõrjega soola sattuda.

Puhmikuline vorm on parima tallamis- ja varjukindlusega, teda lisatakse seetõttu varjulistesse kasvukohtadesse mõeldud segudes ning vähesel määral spordiväljakute ja teiste tugeva koormusega murude seemnesegudes. Puhmikuline punane aruhein sobib ka marja- ja puuviljaaeda, sest ta ei levi külgsuunas. Kuna murukõrreline konkureerib aga toitainete pärast marjakultuuridega, tuleb viimaseid suurema normiga väetada.

■ **Lamba-aruheina** (*Festuca ovina*) ja **kink-aruheina** (*F. trachyphylla*) on samuti seemnesegudes. Mõlemad kasvavad väga aeglaselt, taimik on tihe ning toitainete ja vee tarve väike. Kink-aruheinal hinnatakse selle tugevat juurestikku, ta sobib hästi erosiooni tõkestamiseks. Mõlemad liigid taluvad mulla happesust. Kasvukohana eelistavad liivakaid muldi.

■ **Aasnurmikas** (*Poa pratensis*) on murusegudes talletavuse indikaatoriks. Tegu on Eesti kliimas ühe kõige paremini tallamist talu-

Ilusa muru saamiseks valige antud kasvukohale ja

va murutaimega. Aasnurmikas on üks paremaid liike, mida kasutada spordiväljaku rajamiseks.

Kasvukohana eelistab aasnurmikas parasniiskeid kuni niiskeid kasvukohti, kus on piisavalt valgust. Aasnurmikas on "laisk" liik: tärkamiseks kulub tal 20–30 päeva ning konkurentsivõimeliseks muutub ta murus alles teisel või kolmandal aastal. Sellele vaatamata on ta üks hinnatumaid murutaimi, tema osakaal seemnesegus peaks olema üle 20%.

■ **Valge ristik** (*Trifolium repens*) annab murule loodusliku ilme. Ta talub hästi tallamist, kuid püsib vaid valgusküllasel parasniiskel-niiskel kasvukohal. Valge ristikuga elavad sümbioosis mügarbakterid, mis seovad õhust lämmastikku. Seetõttu ei tule valge ristikuga muru lämmastikväetisega väetada.

■ **Kasteheina** (*Agrostis* spp.) on vähesel määral mõningates segu-